biBUŁa

Biuletyn Informacyjny BUŁ

nr 6/2016 (105)
ISSN 2084-4670

SPIS TREŚCI

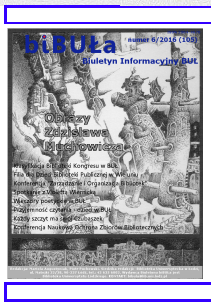

artykuły
..... Klasyfikacja Biblioteki Kongresu w BUŁ
..... Filia dla Dzieci Biblioteki Publicznej w Wieluniu
..... Konferencja "Zarządzanie i Organizacja Bibliotek"
..... Konferencja "Ochrona Zbiorów Bibliotecznych"

z życia BUŁ
..... Uczta dla ucha i oka
..... Spotkanie z Violettą Wiernicką
..... Wieczory poetyckie w BUŁ
..... Przyjemność czytania - dzieci w BUŁ

warto przeczytać
..... Każdy szczyt ma swój Czubaszek

ludzie książki
..... Alodia Kawecka - Gryczowa

nowości książkowe

ARTYKUŁY

Klasyfikacja Biblioteki Kongresu w BUŁ

Można powiedzieć, że początkiem Klasyfikacji Biblioteki Kongresu w Bibliotece Uniwersytetu Łódzkiego była decyzja o rozbudowie "starej części" gmachu BUŁ. Można, chociaż tak naprawdę wybór klasyfikacji, według której miałyby być ustawione zbiory w Wolnym Dostępie nie był jeszcze dokonany. Dlaczego KBK? Wyjaśnili to dyrektorzy Biblioteki UŁ Jan Janiak i Maria Wrocławska, wskazując na wieloletnią współpracę z dwiema bibliotekami, z których jedna, Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego, już wówczas stosowała tą klasyfikację, a druga, Uniwersytetu Wrocławskiego, zamierzała pójść w tym kierunku. Wymiana wzajemnych doświadczeń wydawała się dobrym pomysłem i okazało się, że rzeczywiście takie rozwiązanie się sprawdziło.

Wprowadzenie nowej klasyfikacji wymagało przeszkolenia pracowników, którym temat ten był dotychczas zupełnie obcy i to było największe wyzwanie w początkowym okresie. Główny cykl szkoleń odbył się w Łodzi, a prowadził je Pan Roman Frąckowski z Rutgers University Libraries USA. Dodatkowo, wybrane osoby uczestniczyły w warsztatach na terenie Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego. Zarządzeniem Rektora nr 29 z dnia 01.12.2004 r. w strukturze Oddziału Opracowania Zbiorów powołano do życia Sekcję KBK, której zadaniem było m. in. typowanie książek z bieżącego wpływu oraz z magazynu przeznaczonych do Wolnego Dostępu i nadawanie im symbolu KBK oraz odpowiednich haseł angielskich. W skład Sekcji weszło wówczas sześć osób (5,5 etatu). Na przestrzeni kolejnych lat liczba pracowników nie ulegała większym zmianom, choć zmieniał się skład osobowy. W 2006 roku dobór i selekcja księgozbioru do wolnego dostępu został przejęty przez Samodzielną Sekcje Wolnego Dostępu, powołaną Zarządzeniem Rektora UŁ nr 16 z dnia 28.11.2006 r. Natomiast w 2014 roku, na mocy Zarządzenia nr 16 z 20.11 Sekcja KBK została włączona do Sekcji Opracowania Druków Zwartych, co pozwoliło na zmianę organizacji pracy i włączenie bibliotekarzy związanych dotychczas wyłącznie z charakterystyką przedmiotową w języku KABA do grona osób zajmujących się klasyfikacją. Równocześnie prowadzono szkolenia przygotowujące pracowników dotychczasowej Sekcji KBK o wiedzę z zakresu jhp KABA. Jednoczesne nadanie polskiego przydziału przedmiotowego i sygnatury KBK oraz hasła w języku angielskim usprawnia proces opracowania, a tym samym tym samym przyspiesza dostarczenie książki czytelnikowi. Szkolenia nowych pracowników Sekcji KBK prowadzone były wewnętrznie, przez osoby posiadające już odpowiednią wiedzę i doświadczenie i tak jest do dnia dzisiejszego. Przygotowanie bibliotekarza do samodzielnej pracy z klasyfikacją KBK trwa do pół roku i wymaga dużego zaangażowania zarówno ze strony szkolonego, jak i szkolącego, a nawet po tym okresie nie ma pewności, że dana pozycja zostałaodpowiednio sklasyfikowana. W związku z tym ostateczne zaakceptowanie nowej sygnatury, która nie występuje w innych bibliotekach stosujących KBK, następuje po sprawdzeniu jej poprawności przez drugą osobę.

Taka korekta, jak również wzajemne konsultacje bibliotekarzy zajmujących się tą klasyfikacją, dają większą pewność, że przydział został wykonany poprawnie. Jak z tego wynika praca z klasyfikacją KBK jest zdecydowanie zespołowa. Wymaga też dużego wyczucia, ponieważ dana pozycja książkowa może zostać przydzielona w różnoraki sposób. Zależy to od indywidualnego podejścia do danego tematu. Niekiedy trudność sprawia dopasowanie książki do konkretnej dziedziny, szczególnie jeżeli chodzi o materiały konferencyjne lub prace zbiorowe np. "Nowe wyzwania dla Europy XXI wieku w dziedzinie zarządzania i edukacji" mogłoby się znaleźć pod sygnaturą LA622 (Edukacja-Europa) lub HD36 (Zarządzanie). Taka sama sytuacja występuje w przypadku twórców, artystów zajmujących się wieloma aspektami sztuki np. Streisand, Barbra, która jest zarówno aktorką jak i piosenkarką. (dziedzina ML - Muzyka lub PN1998.3 - Biografie aktorów). Ważnym aspektem pracy osób katalogujących według KBK jest dostosowanie sygnatur do istniejącej bazy i posiadanych już w Wolnym Dostępie zbiorów. Szczególnie dotyczy to książek opracowanych już w Warszawie lub Wrocławiu.

Library of Congress Classification Main Classes

- A: General works.
- B: Philosophy. Psychology. Religion.
- C: Auxiliary sciences of history.
- D: History: General and Old World.
- E&F: History: America.
- G: Geography. Anthropology. Recreation.
- H: Social sciences.
- J: Political science.
- K: Law.
- L: Education.
- M: Music and books on Music.
- N: Fine Arts.
- P: Language and Literature.
- Q: Science.
- R: Medicine.
- S: Agriculture.
- T: Technology.
- U: Military science.
- V: Naval science.
- Z: Bibliography

Podstawowym warunkiem pracy z KBK jest znajomość języka angielskiego na takim poziomie, który umożliwia tworzenie i wykorzystywanie istniejących haseł przedmiotowych tej klasyfikacji. Do tego celu służy własna baza BUŁ, systematycznie rozbudowywana wraz z opracowywaniem kolejnych zbiorów przeznaczonych do Wolnego Dostępu. Hasła angielskie, czyli Library of Congress Subject Headings (LCSH), są o tyle istotne, że sygnatura KBK nadawana danej pozycji ma ścisłe powiązanie z pierwszym tematem. Inaczej mówiąc, pole sygnatury, czyli 050 w opisie MARC jest zależne od pól 699 w tymże opisie. Pierwsze hasło jest najważniejsze i to ono "decyduje" o kształcie sygnatury. Na co dzień katalogujący w KBK korzystają z wersji online tablic klasyfikacyjnych KBK oraz LCSH, czyli strony ClassificationWeb. Na potrzeby BUŁ wprowadzono szereg usprawnień, aby ułatwić przydział KBK. Uporządkowano sygnatury w zakresie czasopism, systemów komputerowych, bibliotek, energetyki i polityki w Europie. Sygnatury te mają inny kształt niż w pozostałych ośrodkach, są bardziej szczegółowe i przejrzyste. Nie grupują wszystkich książek z danego tematu w jednym miejscu, bez względu na aspekt, którego dotyczą. Należy podkreślić, że wraz z uszczegółowianiem badań naukowych pojawiają się nowe terminy, nie zawsze mające odzwierciedlenie w istniejącej bazie. Stanowiło to i stanowi ciągłe wyzwanie stawiane przed katalogerami KBK. Ponadto zmiana zintegrowanego systemu bibliotecznego użytkowanego w BUŁ (migracja z systemu Horizona na Symphony) spowodowała konieczność przystosowania się katalogujących w KBK do nowych baz (haseł angielskich i listy sygnatur). Dzięki tym wszystkim czynnościom corocznie BUŁ wzbogaca się o prawie 15 tys. nowych woluminów z sygnaturą KBK udostępnionych w wolnym dostępie.

W ostatnim czasie rozważano wdrożenie współpracy w zakresie klasyfikowania książek według KBK w ramach Uniwersalnego Katalogu Centralnego Nukat. W BUŁ nie poparto tego pomysłu, ponieważ, na podstawie dotychczasowych doświadczeń można stwierdzić, że każda z bibliotek na swój własny sposób pojmuje klasyfikację KBK i znacznie różnią się sposobem interpretacji istniejących zasad, co powoduje dość znaczące różnice w lokalnych listach sygnatur w poszczególnych bibliotekach tzw. shelf-listach. Ponadto trzeba wziąć pod uwagę różnice w zawartości księgozbiorów i ewentualne problemy w zakresie uzgodnień sygnatur między bibliotekami wpływające na opóźnienia opracowania zbiorów.

Klasyfikacja Biblioteki Kongresu dzięki swojemu uniwersalizmowi pozwala każdemu czytelnikowi z całego świata przeszukującemu katalogi komputerowe według haseł angielskich na szybkie odnalezienie interesujących go pozycji. Również korzystanie z księgozbioru na miejscu zapewnia czytelnikom większy komfort i oszczędność czasu dzięki temu, że literatura z danej dziedziny, czy też dyscypliny naukowej znajduje się "obok siebie", w jednym miejscu, i to zarówno ta najstarsza, jak i najnowsza.

Niestety Klasyfikacja posiada i wady. Niektóre sygnatury są bardzo rozbudowane np. z zakresu literatury (PS3505.H3224 L5165 2010) czy zarządzania (HD36.Z273294 2007), co może utrudniać czytelnikowi odnalezienie danej pozycji na półce. Jednocześnie wymaga dużej dokładności i uwagi od bibliotekarza w zakresie poprawnego ustawienia księgozbioru i włączania wykorzystanych egzemplarzy. W ostatecznym rozrachunku jednak wprowadzenie klasyfikacji KBK do Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego zależy uznać za dobry pomysł, który sprawdza się w praktyce. Bibliotekarze przyzwyczaili się do nowej kiedyś dla nich organizacji księgozbioru, a czytelnicy spędzają niekiedy długie godziny w otoczeniu książek, które najbardziej odpowiadają ich zainteresowaniom bez konieczności każdorazowego poszukiwania w katalogu potrzebnej literatury.

Literatura:
A guide to the Library of Congress Classification, wyd. 5, Lois Mai Chan. Englewood, 1999.
Lewkowicz P., Stolarczyk T. Klasyfikacja Biblioteki Kongresu (KBK) - dziewiętnastowieczna klasyfikacja piśmiennictwa w bibliotece XXI w., [w:] Stare i nowe w bibliotece. Współpraca czy konkurencja, red. M. Wrocławska, J. Jerzyk-Wojtecka, Łódź 2010, s. 199-210.
Od przeszłości do teraźniejszości. Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego 1945-2015, red. M. Wrocławska, I. Kujawska, I. Fabiszewska, Łódź 2015, s. 53-54.
M. Walaszczyk, M. Walczak, Klasyfikacja Biblioteki Kongresu, biBUŁa nr 12/2015 (99).
http://www.loc.gov/aba/publications/FreeLCC/freelcc.html

(Joanna Gawłowska, Monika Kawczyńska, Paweł Pol)

Filia dla Dzieci Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej im. Leona Kruczkowskiego w Wieluniu

Filia dla Dzieci Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej im. Leona Kruczkowskiego w Wieluniu liczy obecnie ponad 18 tysięcy książek. Rejestruje ok. 2500 czytelników w ciągu roku i liczba ta z roku na rok wzrasta. Kierownikiem Filii dla Dzieci jest Barbara Stępień. Filia posiada katalog on-line i umożliwia elektroniczna rezerwację wypożyczonych aktualnie książek. W ramach swojej działalności oferuje:
- konkursy literackie i plastyczne
- głośne czytanie bajek w ramach akcji "Cała Polska czyta dzieciom"
- spotkania autorskie
- warsztaty
- spotkania z ciekawymi ludźmi
- wystawy tematyczne i okolicznościowe związane z rocznicami różnych wydarzeń
- wystawy plastyczne na których prezentowane są prace dzieci z przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjalnych
- wystawy poświęcone pisarzom i ich twórczości

Filia powstała w 1958 r. , pierwotnie jako "Oddział dla Dzieci" w wieku 7-14 lat. Pracownicy tego Oddziału organizowali tzw. wieczornice, w czasie których czytano głośno lub też wyświetlano bajki, baśnie i opowiadania dla dzieci np.: "Historia żółtej ciżemki", "Kopciuszek", "Pinokio", "Wyspa Skarbów", "Czerwony kapturek", "Przygody Jasia i Małgosi", bajki Jana Christiana Andersena ("Dziecię elfów", "Calineczka") oraz prowadzono prelekcje i filmy fabularne dla starszych dzieci, np. o Witu Stwoszu, Janie Chrystianie Andersenie, życiu krakowskich żaków, powstawaniu książki w średniowieczu. . Niektóre wieczornice poświęcone były różnym ważnym wydarzeniom lub rocznicom, np. 150. rocznicy urodzin Fryderyka Chopina czy 50. rocznicy śmierci Janusza Korczaka (1992 r. - godzina literacka "Janusz Korczak - człowiek, który kochał dzieci).
Wśród przeprowadzonych na przestrzeni kilkunastu lat konkursów dla dzieci warto wspomnieć:
- w 2001 r., w 30. rocznicę śmierci Janiny Porazińskiej, konkurs dla dzieci w wieku od 7 do 10 lat pt. "Za górami, za lasami",
- w 2006 r. konkurs na napisanie własnej wersji wiersza "Na wyspach Bergamutach" dla uczczenia 40. rocznicy śmierci Jana Brzechwy,
- w 2007 r., we współpracy ze Szkołą Podstawową nr 4, konkurs recytatorski "Brzechwa bliższy dzieciom" i konkurs plastyczny "Stare i nowe bajeczki Kubusiowe",
- w 2009 r. konkurs historyczny dla gimnazjalistów "Wieluń był pierwszy",
- w 2010 r. konkurs plastyczny skierowany do osób niepełnosprawnych "Fryderyk Chopin i jego muzyka w moich oczach" (we współpracy z Państwową Szkołą Muzyczną I Stopnia),
- w 2012 r. konkurs plastyczny "Pipi w naszej Bibliotece",
- w 2015 r. konkurs ortograficzny "Bezbłędny gimnazjalista".

Organizowano również spotkania autorskie z pisarzami książek dla dzieci i młodzieży, m.in. z Alfredem Szklarskim i Wandą Chotomską (14 czerwca 1994 r.), Kazimierzem Szymeczko (2006 r.), Grażyną Bakiewicz (2006 r.), Wiesławem Drabikiem (2009 r.), Marcinem Pałaszem (2010 r.), Dariuszem Rekoszem (2011 r.), Arkadiuszem Niemirskim (2011 r.), Pawłem Beręsewiczem (2011 r.), Ewą Chotomską (2012 r.), Małgorzatą Karoliną Piekarską (2012 r.), Małgorzatą Strękowską-Zarębą (2012 r.), Barbarą Kosmowską (2012 r.), Joanną Fabicką (2013 r.), Zofią Stanecką (2014 r.), Barbarą Ciwoniuk (2014 r.), Melanią Kapelusz (2015 r.), Anna Onichimowską (2015 r.). To tylko nieliczne przykłady działalności MiGBP w Wieluniu w tym zakresie. Biblioteka popularyzuje czytelnictwo i wiedzę o regionie angażując się w akcje o charakterze zarówno lokalnym jak i ogólnopolskim:

- od 2004 r. w oddziale dziecięcym odbywa się czytanie bajek w ramach akcji "Cała Polska czyta dzieciom". Czytali: Kamila Marciniak - redaktor TVK WSM, Magdalena Majkowska - sekretarz Gminy Wieluń, Robert Kaja - wiceburmistrz Wielunia, Robert Tarasek - ksiądz z parafii pw. św. Józefa, Magdalena Kopańska - redaktor naczelna "Przeglądu Tygodnia", Wiesław Moszyński z Komendy Powiatowej Policji w Wieluniu, Maria Gieroń, z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, księgarz Jarosław Rozmarynowski, Paweł Okrasa - przewodniczący Rady Miejskiej w Wieluniu, Sławomir Kaftan - Skarbnik Powiatu Wieluńskiego, Jan Książek - dyrektor Muzeum Ziemi Wieluńskiej, Janusz Antczak - starosta Powiatu Wieluńskiego i burmistrz wieluński, ksiądz prałat Marian Stochniałek, Waldemar Kozera - Oficer Prasowy Komendy Powiatowej Policji w Wieluniu, franciszkanin o. Igor Bartoszek, Magdalena Nowicka - wiceburmistrz Wielunia, Marek Berger - aktor Koła teatralnego działającego przy MiGBP w Wieluniu, Janusz Pamuła - wiceburmistrz Wielunia, Dariusz Wyględacz - prezes Radia Ziemi Wieluńskiej.

- 2 czerwca 2005 r., w ramach Tygodnia Ogólnopolskiego Czytania Dzieciom studentki z Kolegium Nauczycielskiego w Wieluniu czytały uczniom z Zespołu Szkół nr 5.

- 28 sierpnia 2014 r. w MiGBP odbył się Światowy Dzień Publicznego Czytania Komiksów, obchodzony od 2010 r.

- Od 2015 r. Filia dla Dzieci włącza się w Noc Bibliotek.

- Cyklicznie organizowane jest czytanie z okazji Międzynarodowego Dnia Rodzin.

Biblioteka popularyzuje również inne formy aktywności związane literaturą dziecięcą. W 1965 r. przy PiMBP w Wieluniu powstał Dziecięcy Zespół Aktorski pod opieką Jadwigi Piotrowskiej (Rodzoch), który wystawił wiele inscenizacji m. in. "Kopciuszka", "Tańcowały dwa Michały", "Wawelski smok". Zespół ten występował także podczas uroczystych wieczornic poświęconych m. in. Dniu Wojska Polskiego czy też Dniu Nauczyciela. W 1966 r. dla oddziału dziecięcego zakupiono teatrzyk kukiełkowy, rzutnik, projektor, 2 magnetofony "Bajka". W inscenizacjach poetycko-muzycznych brało udział Ognisko Muzyczne.

Działalność PiMBP wykracza poza tematykę związaną z książką i biblioteką. Poza lekcjami bibliotecznymi dla uczniów szkół podstawowych odbywają się tu warsztaty:
- drukarskie (dzieci wysłuchały prelekcji poświęconej historii papieru, własnoręcznie czerpały papier, odbijały pieczęć, uczyły się kaligrafii),
- rzeźbiarskie z twórcą ludowym Grzegorzem Kołaczkiem,
- z artystką ludową Wandą Matyjką,
- malowania pisanek,
- dziennikarskie przeprowadzone przez dziennikarza Daniela Sibiaka z "Dziennika Łódzkiego", filmowe Se-ma-for Film on Tour 2014 (projekt skupiał się wokół problemu lokalnej tożsamości kulturowej, poznania lokalnej historii i dziedzictwa),
- karykatury, prowadzone przez Szymona Teluka - malarza, grafika, autora komiksów i karykaturzystę.

9 maja 2013 r. MiGBP przeprowadzono Grę Miejską "Śladami Jana Długosza w Wieluniu" zakończoną prelekcją Adama Ustyniaka, w której wzięli udział uczniowie wieluńskich szkół gimnazjalnych (5 drużyn). 2 kwietnia 2014 r. w bibliotece odbyła się 11 edycja programu "Dzień Przedsiębiorczości" dla młodzieży.

Od początku lat 90. XX w. w czytelni dziecięcej organizowane są ferie zimowe oraz letnie wakacje dla dzieci pozostających w tym czasie w mieście. W ich ramach organizowane są różnego rodzaju konkursy czytelnicze, gry, pokazy filmów, przedstawienia teatralne organizowane przez dziecięcy zespół aktorski. Z działalności wystawienniczej Filii warto wspomnieć wystawę poświęconą twórczości Hugo Loftinga, znanego z cyklu książek o rozumiejącym mowę zwierząt doktorze Dolittle, z okazji 125 rocznicy urodzin pisarza (2011 r.), wystawę z okazji Światowego Dnia Pluszowego Misia, uświetnioną spotkaniem z ulubionym pluszakiem (2015 r.) czy też wystawę prac malarskich licealisty Macieja Łyskawy "Graffiti Boy" wpisaną w obchody Tygodnia Bibliotek (2013 r.).

Biblioteka angażuje się również w promocję twórczości młodych pisarzy. W ramach tej działalności w 2016 r. zorganizowano promocję tomiku wierszy gimnazjalistki Wiktorii Kędzierskiej "Smak czekolady" . Spotkanie z poezją uświetnił montaż literacko-muzyczny, a rówieśnicy młodej poetki zaprezentowali wybrane przez siebie utwory z prezentowanego tomiku wierszy.

Biblioteka dziecięca borykała się, jak wiele innych, z trudnościami lokalowymi. Wspominał już o nich "Dziennik Łódzki" z 4 lutego 1961 r., gdy kolejną siedzibą placówki stała się świetlica PSS Tęcza przy ul. Palestranckiej 1, w której więcej niż połowa książek znajdowała się w skrzyniach. Dopiero wybudowanie nowego budynku PiMBP w 1964 r. , pozwoliło na pełne i pewne funkcjonowanie oddziału dziecięcego.

Opracowano na podstawie:
Fila dla Dzieci. Kronika 1959-1962
Filia dla Dzieci Kronika 1964-1979
Filia dla Dzieci. Kronika 1983-2005
Filia dla Dzieci. Kronika 2006-2011
Filia dla Dzieci. Kronika 2012-
T.Olejnik, Leksykon miasta Wielunia, Wieluń 2007.
T.Olejnik, Wieluń : dzieje miasta 1945-1989, Łódź-Wieluń 2009
J. Rodzoch, 50 lat wieluńskiej biblioteki, "Siódma Prowincja" 1996, nr 1.

zdjęcia pochodzą ze strony Biblioteki: http://www.bibliotekapubliczna.wielun.pl/

(Tomasz Stolarczyk)

X Bałtycka Konferencja "Zarządzanie i Organizacja Bibliotek"

Uniwersytet Gdański, Biblioteka Główna Politechniki Gdańskiej oraz Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich były organizatorami **X Bałtyckiej Konferencji *Zarządzanie i Organizacja Bibliotek***, która odbyła się w Gdańsku 11 i 12 maja 2016. Tematem tegorocznej edycji było ***Zarządzanie jakością. Nowe rozwiązania w działalności biblioteczno-informacyjnej***. Obrady odbywały się w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Gdańskiego oraz na Wydziale Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki Politechniki Gdańskiej.

W czasie obrad wiele uwagi poświęcono jakości usług bibliotecznych, satysfakcji użytkowników bibliotek oraz wpływowi nowoczesnych technologii na funkcjonowanie nowych form zbiorów bibliotecznych. Poruszono także zagadnienia związane z wdrażaniem systemów zarządzania jakością (ISO, TQM, Servqual) w bibliotekach oraz omawiano standardy ewaluacji bibliotek cyfrowych i repozytoriów instytucjonalnych w Polsce. W konferencji wzięło udział ponad 100 uczestników z bibliotek akademickich i ośrodków bibliotekoznawczych z całej Polski. Uniwersytet Łódzki reprezentowali: **Mariola Augustyniak** i **Lidia Mikołajuk** z Biblioteki UŁ oraz **Grzegorz Czapnik** i **Zbigniew Gruszka** z Katedry Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej.

Dr Grzegorz Czapnik przedstawił ocenę popytu na usługi świadczone przez instytucje kultury, stanowiącą warunek właściwego planowania ich rozwoju, podejmowania skutecznych działań promocyjnych oraz modernizowania struktury placówek. Zauważył, że biblioteki jako instytucje niekomercyjne, realizujące swoje zadania w oparciu o zewnętrzne finansowanie niełatwo poddają się ocenie w ekonomicznych kategoriach popytu i podaży. W swoim referacie ocenił stosowane metody i techniki weryfikacji "popytu na biblioteki" w środowisku rzeczywistych i potencjalnych użytkowników ich usług, przeanalizował warunki i ograniczenia stosowania praw regulujących mechanizmy rynkowe w kontekście misji, zadań, sytuacji prawnej oraz zasad funkcjonowania bibliotek.

Dr Zbigniew Gruszka zaprezentował kryterium szeroko rozumianej dostępności do łódzkich bibliotek publicznych oraz wskazał czynniki wpływające na poziom ich konkurencyjności. Pod uwagę zostały wzięte pozyskane w wyniku badań i obserwacji takie aspekty jak: odległość fizyczna oraz inne czynniki wpływające na jakość łódzkiego bibliotekarstwa.

Mariola Augustyniak omówiła wykorzystanie zintegrowanego systemu bibliotecznego jako narzędzia wspomagającego zarządzanie jakością w bibliotece akademickiej. Przedstawiła doświadczenia Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego w zakresie wdrażania automatyzacji usług biblioteczno-informacyjnych, których efektem było przyspieszenie opracowania zbiorów, usprawnienie obsługi czytelników i udoskonalenie procesu wymiany informacji. Wymieniła również oczekiwania związane z wdrożeniem zintegrowanych systemów bibliotecznych, jak ułatwienia w zakresie gospodarowania środkami finansowymi i zasobami ludzkimi oraz podjęła się próby ich weryfikacji i oceny.

Lidia Mikołajuk w swoim wystąpieniu przybliżyła funkcjonowanie Repozytorium Uniwersytetu Łódzkiego w kontekście jego współpracy z agregatorami danych i innymi serwisami koegzystującymi w sieci. Szczególny nacisk położyła na jakość metadanych, które stanowią istotny warunek właściwego indeksowania zasobów RUŁ przez wyszukiwarki internetowe. Wymieniła działania zmierzające do zapewnienia dobrej widoczności zdeponowanych materiałów w Internecie. Ponadto omówiła doświadczenia administratorów platformy repozytoryjnej w zakresie transferu danych z Repozytorium do systemu POL-Index, stanowiącego polską bazę cytowań opracowaną w Centrum Otwartej Nauki Interdyscyplinarnego Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego Uniwersytetu Warszawskiego.

W drugim dniu obrad uczestnicy konferencji wzięli aktywny udział w warsztatach realizowanych w czterech blokach tematycznych: zarządzanie jakością CAF w bibliotekach; kreatywne gry książkowe; badanie secret client; analiza SWOT w bibliotekach. Udział w Bałtyckiej Konferencji stanowił okazję do wielu ciekawych rozmów i wymiany doświadczeń zawodowych oraz inspirację do badań naukowych i działań praktycznych.

(Lidia Mikołajuk
fot. Mariola Augustyniak, Mirosław Opolski)

Konferencja Naukowa Ochrona Zbiorów Bibliotecznych. Przeszłość - Teraźniejszość - Przyszłość

W dniach 19-20 maja 2016 r. w Bibliotece Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy odbyła się I Ogólnopolska Konferencja Naukowa Ochrona Zbiorów Bibliotecznych. Przeszłość - Teraźniejszość - Przyszłość (dalej: Konferencja). Jej organizatorem był Zakład Bibliotekarstwa i Czytelnictwa Katedry Informacji Naukowej i Bibliologii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, a honorowy patronat objął Zarząd Główny Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Komitet Naukowy Konferencji tworzyli: dr hab. Andrzej Dróżdż (Biblioteka Jagiellońska), dr hab. Maciej Matwijów, prof. Uniwersytetu Wrocławskiego (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa), dr hab. Ryszard Nowicki, prof. Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy (Katedra Informacji Naukowej i Bibliologii) oraz dr hab. Jacek Puchalski, prof. Uniwersytetu Warszawskiego (Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych). Natomiast w skład Komitetu organizacyjnego wchodzili: dr hab. Zdzisław Gębołyś, prof. Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, ks. dr hab. Zdzisław Kropidłowski, prof. Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, kierownik Katedry Informacji Naukowej i Bibliologii, dr hab. Ryszard Nowicki, dr Joanna Gomoliszek, dr Paweł Marzec, dr Katarzyna Wodniak.

Obrady konferencyjne rozpoczęły się o godzinie 10. Części pierwszej: Sesji Otwierającej przewodniczyła dr hab. Anna Kamler, prof. Uniwersytetu Warszawskiego z Instytutu Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego. Konferencję otworzył ks. dr hab. Zdzisław Kropidłowski, prof. Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego. Jako pierwszy referat wygłosił **dr hab. Ryszard Nowicki**: *Działalność krakowskiej Delegatury Ministerstwa Oświaty do zabezpieczenia księgozbiorów opuszczonych i porzuconych na Pomorzu Zachodnim*. Referent omówił w nim działania podejmowane przez krakowską Delegaturę Ministerstwa Oświaty do zabezpieczenia księgozbiorów opuszczonych i porzuconych w celu ochrony głównie książek proweniencji poniemieckiej na obszarze okręgu szczecińskiego (Pomorza Zachodniego) tuż po II wojnie światowej. W okręgu tym działalność prowadziła Maria Quirini, której sylwetkę przybliżył właśnie w swoim wystąpieniu Ryszard Nowicki. Kolejny referent **dr hab. Andrzej Dróżdż** omówił w swoim wystąpieniu pt. *Segregacje - selekcje - makulatura. Funkcje i dysfunkcje systemu książki w latach 1945-1956. Wybrane zagadnienia badawcze i metodologiczne systemu książki w latach przewrotu ideologicznego i rządów totalitarnych w Polsce (1945/1947-1956)*. Jako trzecia swój referat pt. *Udział Piotra Bańkowskiego w ochronie zbiorów bibliotecznych* wygłosiła **mgr Dorota Pietrzkiewicz** z Uniwersytetu Warzawskiego. Przedstawiła w nim sylwetkę Piotra Bańkowskiego, pracownika archiwów państwowych, eksperta do spraw archiwalnych, bibliotecznych i muzealnych delegacji polskiej w Komisji Mieszanej Reewakuacyjnej i Specjalnej W Moskwie i Petersburgu oraz kustosza w Dziale Rękopisów Starszych Biblioteki Narodowej, długoletniego redaktora "Archeionu".

Części drugiej Konferencji: Sesja 1: Ochrona zbiorów w ujęciu historycznym (cz. 1.) przewodniczył dr. hab. Andrzej Dróżdż. Jako pierwszy wygłosił referat **dr Tomasz Stolarczyk** z Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego.: *Ochrona zbiorów w bibliotekach bernardyńskich, dominikańskich, jezuickich i paulińskich w XIII-XVIII w. w świetle ustawodawstwa zakonnego*. Przedstawił w nim sprawę ochrony zbiorów bibliotecznych w zakonach mendykanckich: bernardynów i dominikanów, kleryków regularnych: jezuitów i kanoników regularnych: paulinów w świetle przepisów zakonnych w XIII-XVIIII w. Drugim z referentów tej sesji była **dr Maria Otto** z Polskiej Akademii Nauk Biblioteki Gdańskiej. W sowim wystąpieniu pt. *Regulamin biblioteczny jako narzędzie ochrony zbiorów bibliotecznych. Ujęcie historyczne na przykładzie PAN Biblioteki Gdańskiej* przybliżyła zagadnienia ochrony zbiorów bibliotecznych za pomocą regulacji korzystania ze zbiorów na przykładzie regulaminów obowiązujących przez 420 lat (od 1686 r.) w Bibliotece Rady Miasta Gdańska, późniejszej Bibliotece Miejskiej, a obecnie PAN Bibliotece Gdańskiej. Trzeci z referentów **mgr Ewa Goumissi** z Biblioteki Politechniki Wrocławskiej w swoim odczycie pt. *Ochrona książek i rękopisów w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Lwowie w latach 1900-1939* przedstawiła problem ochrony książek i rękopisów w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Lwowie w latach 1900-1939. Na koniec tej części obrad wystąpili sponsorzy Konferencji: firmy Afrido, Digital-Center i TN-Projekt.

Części trzeciej: Sesja 2: Ochrona zbiorów w ujęciu historycznym (cz. 2.) przewodniczył dr hab. Zdzisław Gębołyś. Wygłoszono w niej 2 referaty. Jako pierwszy wystąpił **mgr Piotr Lewkowicz** z Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego. W swoim referacie zatytułowanym *Aspekty ochrony zbiorów bibliotecznych* poruszane w polskiej literaturze fachowej lat 1918-1939 przedstawił analizę treści wybranych tekstów bibliotekarstwa polskiego opublikowanych w okresie międzywojennym, mającą ujawnić wskazówki ich autorów dotyczące ochrony zbiorów bibliotecznych. Drugi z referentów **mgr Przemysław Garlicki** z Książnicy Pomorskiej w Szczecinie w swoim wystąpieniu pt.: *Ochrona zbiorów bibliotecznych na Pomorzu Zachodnim na łamach prasy lokalnej w latach 1945-1950* omówił wkład szczecińskiej prasy w proces ochrony księgozbiorów bibliotecznych na Pomorzu Zachodnim w latach 1945-1950.

Części czwartej Konferencji: Sesja 3: Konteksty ochrony zbiorów przewodniczył ks. dr hab. Zdzisław Kropidłowski. Jako pierwszy referat wygłosiła **mgr Katarzyna Sikora** z Uniwersytetu Gdańskiego. W swoim referacie pt.: *Materiały biblioteczne, muzealia, zabytki. O rozłączności systemów ochrony* zaprezentowała jak w świetle Ustawy o bibliotekach z dnia 27 czerwca 1997 r., Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. oraz Ustawy o muzeach z dnia 21 listopada 1996 r. przedstawia się problem ochrony materiałów bibliotecznych, zabytków i muzealiów. Druga referentka **dr Agnieszka Bangrowska** z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach przedstawiła referat pt.: *Możliwości zastosowania substancji grzybobójczych z praktyki rolniczej do ochrony zbiorów bibliotecznych*. Omówiła w nim rolę fungicydów, jeszcze perspektywicznych w praktyce rolniczej, w ochronie książki zabytkowej. Trzeci z referentów dr hab. Zdzisław Gębołyś w swoim wystąpieniu pt.: Zentrum für Bucherhaltung Leipzig - główny ośrodek konserwacji i restauracji książki w Niemczech zaprezentował przeszłość, stan dzisiejszy i perspektywy rozwoju Zentrum für Bucherhaltung w Lipsku.

Po zakończeniu obrad w pierwszym dniu Konferencji jej uczestnicy mogli zwiedzić Bibliotekę Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Dzień zakończyła uroczysta kolacja.

Drugiego dnia Konferencji obrady rozpoczęły się o godzinie 9.00. Pierwszej sesji w tym dniu, zatytułowanej Od konserwacji do digitalizacji przewodniczyła dr Joanna Gomoliszek. Jako pierwsza swój referat pt. Modele organizacji introligatorsko-konserwatorskiej ochrony zbiorów bibliotecznych wygłosiła dr Elżbieta Pokorzyńska z Katedry Informacji Naukowej i Bibliologii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego. Zaprezentowała w nim dane na temat przybibliotecznych pracowni introligatorskich i konserwatorskich w bibliotekach polskich oraz modele organizacji zbiorów przez zewnętrznych wykonawców: przetarg, zlecenie, kontrakt, grant. Druga z referentek dr Joanna Matyasik z Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bydgoszczyw swoim wystąpieniu zatytułowanym "Wykorzystać szanse" - konserwacja i digitalizacja zbiorów Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bydgoszczy ze środków zewnętrznych w latach 2011-2015 przedstawiła problem digitalizacji i konserwacji zbiorów jej macierzystej biblioteki. Z kolei następne referentki mgr Anna Polańska i mgr Anna Zelmańska-Lipnicka z Biblioteki Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku przedstawiły referat pt.: Ochrona poprzez digitalizację omówiły program digitalizacji zbiorów ich biblioteki, który wpisuje się w platformę Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej.

Kolejnej sesji w drugim dniu obrad: Modele, systemy, dobre praktyki czyli ochrona zbiorów w praktyce Konferencji przewodniczył dr hab. Ryszard Nowicki. Jako pierwsza wystąpiła mgr Ewa Tomaszewska z Biblioteki Instytutu Technologii Drewna w Poznaniu. W swoim referacie pt.: Ochrona zbiorów w Bibliotece Instytutu Technologii Drewna wczoraj, dziś i jutro przedstawiła problem ochrony, konserwacji i zabezpieczenia zbiorów w jej macierzystej bibliotece. Kolejna referentka mgr Teresa Skibicka z Biblioteki Głównej Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy w swoim wystąpieniu zatytułowanym Dokumenty normalizacyjne, literatura firmowa, opisy patentowe - od ochrony zbiorów do ochrony treści przedstawiła zarys problematyki dokumentów normalizacyjnych, opisów patentowych, literatury firmowej w przeszłości, stan aktualny oraz przyszłości w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy. Następna referentka mgr Agnieszka Kościelniak-Osiak z Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie w swoim referacie pt.: Zbiory w podróży i na wystawie zewnętrznej. Zagadnienie ochrony i bezpieczeństwa zbiorów bibliotecznych użyczanych w charakterze obiektów wystawowych, na przykładzie zadań Oddziału Promocji, Wystaw i Współpracy Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie zajęła się omówieniem procedury udostępniana i bezpieczeństwa specjalnych zbiorów bibliotecznych w charakterze obiektów wystawowych przez Bibliotekę Uniwersytecką w Warszawie na tle najczęstszych praktyk stosowanych w obiegu wystawienniczym. Ostatnia referentka mgr Ewa Elżbieta Witkowska z Biblioteki Głównej Uniwersytetu w Białymstoku w swoim wystąpieniu pt.: Japońskie biblioteki po wielkim trzęsieniu ziemi w 2011 roku - proces odbudowy przedstawiła straty jakie poniosły biblioteki japońskie na skutek trzęsienia ziemi oraz tsunami w marcu 2011 r. i problem ich odbudowy i odrestaurowania zbiorów.

Na zakończenie Konferencji dr hab. Ryszard Nowicki dokonał podsumowania obrad. Uznał je za bardzo owocne i wyraził nadzieję, że w najbliższej przyszłości zostanie zorganizowana kolejna ogólnopolska konferencja poświęcona ochronie zbiorów bibliotecznych.

(Tomasz Stolarczyk)

Z ŻYCIA BUŁ

Uczta dla ucha i oka czyli wernisaż i recital Zdzisława Muchowicza

We wtorek 10 maja o godz. 17.00 w Bibliotece UŁ w galerii na II piętrze odbył się wernisaż obrazów Zdzisława Muchowicza zat. *Dusze domów odchodzą w tonacji moll*. Licznie zgromadzonych gości powitała dyrektor Biblioteki, Dorota Bartnik, a o swoich pracach opowiadał Autor. Kolekcja wystawiona w galerii, która powstawała w latach 2005-2016, składa się z trzydziestu rysunków wykonanych piórkiem.

Po wernisażu, w Sekcji Muzykaliów miał miejsce recital utworów skomponowanych do poezji Z. Muchowicza *Cztery kwadranse wierszy donikąd*. Jan Mucha, absolwent Akademii Muzycznej w Bydgoszczy, kompozytor, pianista, akordeonista i aranżer w jednej osobie, akompaniował na fortepianie i na akordeonie. Gościnnie wystąpiła wokalistka Anna Paszkowska z Teatru "Orfa", mającego siedzibę w Łódzkim Domu Kultury przy ul. Traugutta.

Zdzisław Muchowicz jest absolwentem Pomaturalnego Studium Poligraficznego w Warszawie, Kulturoznawstwa (Teatrologii), podyplomowych studiów Wychowanie przez Sztukę oraz Historii na Uniwersytecie Łódzkim, Międzywydziałowych Studiów Pedagogicznych Politechniki Łódzkiej. Nauczyciel plastyki i muzyki; autor zbiorów poezji *Pan Łantufri i jego zachwaszczony ogród* (Łódź 2011), *Wierszy* (wydanie bibliofilskie, Łódź 2012), *Opowieści z ulicy Enedue Rykefake* (Łódź 2014), a także utworów publikowanych w zbiorach grupy poetyckiej "Motyl" w Łodzi w latach 2012 i 2013: *Dżemowa trybuna poetów* (Łódź 2011) oraz innych utworów zamieszczonych w zbiorach pokonkursowych w latach 2009-2013.

Od 1968 r. Z. Muchowicz wielokrotnie wystawia swoje prace w Łodzi, Kamieniu Pomorskim, Świnoujściu, Poznaniu i Warszawie. Od 1985 r. przygotował ponad czterdzieści wystaw i prezentacji plastyczno-poetyckich w galeriach, bibliotekach i ośrodkach kultury. Do niedawna (2007) prowadził "Galerię 206" w Łodzi.

W Bibliotece UŁ Z. Muchowicz gościł kilkakrotnie. W 2009 r. przedstawił cykl obrazów *Pan Łantufri i jego zachwaszczony ogród*. Wernisaż połączony był z promocją tomiku poetyckiego o takim samym tytule. Natomiast w 2012 r. artysta zaprezentował surrealistyczne, zgeometryzowane i figuratywne Miniatury wykonane technika własną. Wernisażowi towarzyszyło także spotkanie poetyckie.
Dusze domów odchodzą w tonacji moll to już trzecia kolekcja Z. Muchowicza w BUL-e.

(Marzena Kowalska
fot. Marta Piotrowska, Marzena Kowalska)

Spotkanie z Violettą Wiernicką

W czwartek 28 kwietnia o godz. 17.00, w BUŁ w sali 102, gościliśmy **Violettę Wiernicką**. Było to już drugie spotkanie z pisarką i dziennikarką, której artykuły zamieszcza "Polityka", "Newsweek", "Focus" , "Gazeta Wyborcza" i "Przegląd Prawosławny".

V. Wiernicka, zainteresowana historią Rosji i Europy 18-20 w., dziejami Królestwa Polskiego oraz Imperium Rosyjskiego, jest autorką książki *Rosjanie w Polsce. Czas zaborów 1795-1915* nominowaną do nagrody "Najlepsza Książka Historyczna 2015 roku" w kategorii "Okiem Eksperta". Jest współautorką publikacji nt. mniejszości rosyjskiej w Polsce, w tym książki zrealizowanej jako projekt Ministerstwa Spraw Zagranicznych Federacji Rosyjskiej. Otrzymała nagrodę ambasadora Federacji Rosyjskiej za serię tekstów o losach żołnierzy i oficerów rosyjskiej armii cesarskiej w I wojnie światowej.

Tym razem V. Wiernicka opowiadała o swojej najnowszej książce ***Prawosławni w Łodzi***. Książka ta ukazała się w 2015 r. nakładem łódzkiego Domu Wydawniczego "Księży Młyn" i Katedralnej Parafii Prawosławnej p.w. św. Aleksandra Newskiego w Łodzi. Liczy 266 stron, zawiera dużo zdjęć. Okładkę zaprojektował Wojciech Miatkowski, odpowiedzialny również za opracowanie graficzne. Książka, bardzo starannie wydana, składa się z 15 rozdziałów, w których Autorka opisała dzieje prawosławnej społeczności łódzkiej od 2 poł. XIX w. do czasów nam współczesnych. Rozpoczyna ją słowo Szymona, Arcybiskupa Łodzi i Ordynariusza Diecezji Łódzko-Poznańskiej Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, natomiast kończą: bibliografia, indeks osobowy oraz źródło ilustracji.

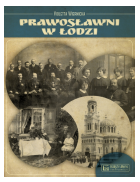

W trakcie spotkania Autorka mówiła o początkach prawosławia w naszym mieście, o budowie cerkwi p.w. św. Aleksandra Newskiego, stojącej do dziś przy zbiegu ulic Kilińskiego i Narutowicza. Przypomniała o udziale niemieckich i żydowskich fabrykantów w powstaniu tej świątyni i o roli głównego architekta miasta Hilarego Majewskiego w tym przedsięwzięciu. Wspominała o ważnych wydarzeniach tj. strajk włókniarzy w 1905 r. Mówiła o szkolnictwie rosyjskim i słynnej Szkole Aleksandrowskiej. Zainteresowanie słuchaczy wzbudził 5 Pułk Kozaków Dońskich stacjonujący w Łodzi oraz poszczególne losy prawosławnych łodzian - uczestników tzw. Wielkiej Historii. V. Wiernicka opowiadała o destrukcyjnym wpływie, jaki wywarł stalinizm i smutna rzeczywistość PRL na ich życie. Zakończyła opowieścią o współczesnej grupie wyznającej religię prawosławną i odpowiadała na pytania publiczności. Książka ***Prawosławni w Łodzi*** znakomicie uzupełnia bogatą i ciekawą historię miasta czterech kultur.

Ale...Violetta Wiernicka nie tylko pisze. W wolnym czasie śpiewa w chórze katedralnym parafii p.w. św. Aleksandra Newskiego w Łodzi. Gratulujemy!

książki Violetty Wiernickiej w BUŁ:
Prawosławni w Łodzi
Rosjanie w Polsce. Czas zaborów 1795-1915

(Irena Łabiszewska
fot. Magdalena Stalmach)

Wieczory poetyckie w BUŁ

W ramach cyklu "BUŁka z poezją" odbyły się w BUŁ dwa kolejne spotkania z autorami wierszy.

29 lutego 2016 gościliśmy młodego sieradzkiego poetę J**acka Brzostowskiego**, który na spotkaniu zatytułowanym "Z kulturą o pociągu do nieba" przedstawił swój debiutancki tomik i podzielił się z publicznością innymi swoimi pasjami - muzyką i medycyną. Jacek Brzostowski jest studentem Uniwersytetu Medycznego w Łodzi, fascynuje go muzyka poważna; gra na fortepianie, flecie i - najchętniej - na organach. Jego ulubionym językiem obcym jest łacina. Pasjonuje go również matematyka. W wolnym czasie czyta, jeździ konno, pływa, chętnie wędruje po górach. Jest członkiem grupy poetyckiej Anima i laureatem wielu konkursów literackich.

22 kwietnia przyjechała do Biblioteki UŁ grupa poetycka Desant w składzie Joanna Chachuła, Wioletta Jaszczak, Łucja Kucińska, Monika Milczarek i Paulina Zawieja. Grupa Desant działa w Sieradzu, jej celem jest integracja środowiska artystycznego, wspieranie procesu twórczego, współpraca redakcyjna oraz promowanie dorobku członków. Obecne na wieczorze poetki zaprezentowały swoje najnowsze tomiki, bardzo zróżnicowane pod względem tematycznym i warsztatowym. Grupa Desant zdobyła pierwsze miejsce w konkursie podczas I Zjazdu Grup Poetyckich Województwa Łódzkiego, organizowanym przez Łódzki Dom Kultury.

Więcej informacji z przebiegu wieczorów poetyckich oraz wiersze zaproszonych poetów można znaleźć na stronach wydarzeń na Facebooku:
https://www.facebook.com/events/773802966086011/
https://www.facebook.com/events/228984500794909/

(Justyna Jerzyk-Wojtecka)

Przyjemność czytania - spotkania czytelnicze dla dzieci w BUŁ

"...ważne jest, aby opuścił bibliotekę z postanowieniem, że koniecznie musi tu wrócić"

Joanna Papuzińska

Czytanie dzieciom i z dziećmi jest bardzo przyjemnym sposobem spędzania czasu wolnego i jednocześnie pozytywnie wpływa na ich rozwój. Czytanie książek rozwija kompetencje intelektualne dziecka - myślenie pojęciowe, mowę, poprawność pisania, umiejętność koncentracji uwagi oraz wzbogaca wiedzę o życiu społecznym i świecie przyrody. Książki proponowane początkującym czytelnikom muszą być dostosowane do aktualnych możliwości czytelniczych dziecka, wówczas są dla niego radością, przyjemnością i kreują prawdziwego czytelnika. Dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym coraz częściej odwiedzają Bibliotekę Uniwersytetu Łódzkiego. Postanowiliśmy zorganizować warsztaty czytelnicze, aby odwiedziny w bibliotece akademickiej były dla małych czytelników ciekawym wydarzeniem zachęcającym je do czytania książek,.

Po raz pierwszy z naszymi wyjątkowymi czytelnikami spotkaliśmy się w 2010 roku. Dzieci uczestniczyły m.in. w zajęciach w Sekcji Muzykaliów i w Sekcji Starych Druków. W Roku Juliana Tuwima odbyły się w bibliotece liczne wydarzenia poświęcone Poecie (m.in. spotkanie Czytamy Tuwima, wystawa Julian Tuwim - impresje muzyczne), w których wzięły udział przedszkolaki i uczniowie łódzkich szkół. Zorganizowaliśmy również warsztaty z autorką książki dr Karoliną Kołodziej *Odkryj Łódź. Bardzo twórcza książka o niezwykłym mieście* adresowane do najmłodszych mieszkańców naszego miasta.

W bibliotece spotykamy się także na zajęciach wspomagających naukę czytania opartych na książkach Wydawnictwa Egmont z serii "Czytam sobie". Cyklicznie organizujemy warsztaty czytelnicze dla dzieci z okazji Międzynarodowego Dnia Książki dla Dzieci oraz podczas Ogólnopolskiego Tygodnia Czytania Dzieciom. Mamy nadzieję, że wszystkie nasze działania biblioteczne przyczyniają się do propagowania idei "radości czytania", której treścią jest wytwarzanie pozytywnej motywacji do czytania, do książki i do biblioteki.

(Aleksandra Brzozowska)

W A R T O P R Z E C Z Y T A Ć

Każdy szczyt ma swój Czubaszek

W związku z niedawną śmiercią mojej ulubionej polskiej pisarki, autorki tekstów piosenek i tekstów satyrycznych, wspaniałej dziennikarki i felietonistki pani Marii Czubaszek, chciałabym przypomnieć Państwu i gorąco polecić, nie najnowszą, ale moją ulubioną książkę **"Każdy szczyt ma swój Czubaszek"**. Tekst jest zbiorem rozmów lub też wywiadem, którego udzieliła pani Maria Arturowi Andrusowi (poczucie humoru obojga jest nietuzinkowe i błyskotliwe, i za to ich wręcz uwielbiam). Według mnie jest to raczej rozmowa dwójki przyjaciół, niż wywiad, ale ocenę pozostawiam już Państwu. Oboje rozmówcy to wybitne osobowości ze świata satyry i sceny kabaretowej, i każdy kto zna ich choć trochę z pewnością chętnie sięgnie po tę pozycję.

Książka jest nie tyle opowieścią o życiu pani Marii, co raczej zbiorem anegdot wszelakich o życiu, dzieciństwie, małżeństwach, pracy, pisarstwie (które pani Maria "uprawiała", ale nie znosiła czytania własnych tekstów, dlatego część z nich odnajdowała się w tapczanie). O pracy nad tą książką Artur Andrus mówił "Dla Marysi nie był to łatwy czas. Nie cierpi wspomnień! I kiedy zorientowała się, że będę ją do nich zmuszał, bo przecież w tej sprawie ta książka, zaczęła mnie unikać. Nie znosi swojej twórczości! I kiedy było jasne, że będę nalegał, by przeczytała coś, co kiedyś napisała, przestawała odbierać telefon [...]. Gdybym jeszcze kilka razy próbował ją zapytać o jakieś wspomnienia z dzieciństwa, znienawidziłaby mnie na zawsze".

Książka pełna jest wspomnień, których Pani Maria nie lubiła, bo jak mówiła "nie jest osobą sentymentalną i co było to było". Pomimo tego, że nie mamy do czynienia z typową biografią, poznajemy kolejne etapy życia pisarki, początki twórczości, wspomnienia związane z ówczesnym środowiskiem artystycznym pełnym znakomitych nazwisk (Jonasz Kofta, Jacek Janczarski, Adam Kreczmar, Agnieszka Osiecka, Jerzy Dobrowolski).

Dowiadujemy się również jak to było z Panem Czubaszkiem (czyli pierwszym mężem Pani Marii, z domu Bacz) i jak poznała swojego drugiego męża, czyli Pana Wojciecha Karolaka. Poznajemy poglądy Pani Marii na wiele życiowych kwestii, poglądy niekiedy zaskakujące, z którymi nie zawsze się zgadzałam, ale była to cała Ona - zawsze szczera, nawet jeśli Jej punkt widzenia nie był szczególnie popularny.

Czytając tę książkę ma się wrażenie, że siedzi się z rozmówcami w pokoju i przysłuchuje ich rozmowie. Jest to niewątpliwie zasługą wyjątkowej osobowości Pani Marii, "lekkiego pióra" Artura Andrusa i wieloletniej znajomości ich obojga. Książka według mnie świetna i zabawna, pełna typowego dla Pani Marii humoru i bardzo oryginalnego podejścia do życia. To prawdziwa gratka nie tylko dla sympatyków pisarki, dlatego też gorąco polecam lekturę Taka była Pierwsza Dama polskiej satyry...

W Bibliotece Uniwersytetu Łódzkiego dostępne są trzy egzemplarze polecanej książki, wszystkie w wolnym dostępie.

(Bogumiła Brożek)

LEKSYKON - dotychczas opracowane hasła

L U D Z I E K S I Ą Ż K I

Alodia Kawecka - Gryczowa

16 czerwca tego roku będziemy obchodzić dwudziestą szóstą rocznicę śmierci prof. Alodii Kaweckiej-Gryczowej, długoletniej kierowniczki Zakładu Starych Druków i Ośrodka Opieki nad Dawną Książką Biblioteki Narodowej. Ta wybitna specjalistka historii kultury staropolskiej skupiała wokół siebie grono wiernych przyjaciół i licznych uczniów, zafascynowanych jej wiedzą i osobowością. Niewątpliwie była największym autorytetem naukowym w Polsce w dziedzinie historycznego księgoznawstwa.

Alodia Kawecka urodziła się 11 sierpnia 1903 r. w Warszawie, tam też uczęszczała do Gimnazjum im. Zofii Sierpińskiej, a w 1921 r. podjęła studia polonistyczne na Uniwersytecie Warszawskim. Kontynuowała je w Krakowie, gdzie była studentką wybitnego historyka kultury - prof. Stanisława Kota. Pod jego kierunkiem w 1932r. obroniła pracę doktorską "Polskie kancjonały protestanckie XVI wieku." Pracę bibliotekarską rozpoczęła w 1927r. praktykami w Bibliotece Jagiellońskiej, a potem w Bibliotece Kórnickiej. Od 1930 r. była zatrudniona w Bibliotece Narodowej w Warszawie, w Dziale Starych Druków. Została wówczas współpracowniczką dr Kazimierza Piekarskiego, który wywarł duży wpływ na jej dalszy rozwój naukowy. W 1935 r. poślubiła wybitnego bibliotekarza dr Józefa Grycza i odtąd zaczęła posługiwać się podwójnym nazwiskiem.

W swojej pracy zawodowej prof. Gryczowa przyjęła koncepcje i metody badawcze Kazimierza Piekarskiego, który był zwolennikiem studiów nad całym "społecznym obiegiem książki". Do końca życia starała się realizować jego pomysły i inicjatywy rozpoczęte jeszcze przed wybuchem II wojny światowej. Jej pierwsze prace z lat 1926-1939 to recenzje, polemiki i teksty o charakterze informacyjnym, przyczynki bibliograficzne, inwentarze oraz katalogi inkunabułów i poloników XVI w. W czasie powstania warszawskiego wraz z mężem broniła zbiorów Biblioteki Narodowej przed zniszczeniem i rabunkiem. Aktywnie uczestniczyła w tak zwanej "akcji pruszkowskiej", której celem była ewakuacja tamtejszych księgozbiorów.

W twórczości naukowej pani profesor wyraźnie zaznaczają się dwie płaszczyzny. Pierwsza z nich to działalność organizacyjna i dydaktyczna w Bibliotece Narodowej, w Polskiej Akademii Nauk i na Uniwersytecie Warszawskim, gdzie prowadziła wykłady i seminaria z historii książki. Poza tym była bardzo aktywna w rozmaitych stowarzyszeniach, radach naukowych i komitetach redakcyjnych. Prowadziła szeroko zakrojoną działalność wystawienniczą, opracowywała przewodniki i katalogi wystaw dotyczące drukarstwa polskiego w Bibliotece Narodowej. Druga płaszczyzna to intensywna praca naukowa, która skupiała się wokół historii książki polskiej, ze specjalnym uwzględnieniem problematyki wieku XVI, dziejów reformacji polskiej i zagadnień bibliografii staropolskiej. Do najważniejszych prac prof. Alodii Kaweckiej-Gryczowej należą: monografie ariańskich oficyn wydawniczych Rodeckiego i Sternackiego, księgozbioru króla Zygmunta Augusta, drukarni Macieja Wirzbięty. Wraz z prof. Kazimierzem Budzyńskim powołała do życia serię wydawniczą: "Książka w Dawnej Kulturze Polskiej". Dzięki niej powstał wielotomowy, niestety nie ukończony, słownik "Drukarze dawnej Polski od XV do XVIII wieku" i seria monografii "Polonia topographica saeculi sedecimi", a także wydawnictwo "Incunabula, quae in bibliothecis Poloniae asservantur" i dzieło "Dramat staropolski od początków do powstania sceny narodowej. Bibliografia (1965-1978)". Poza tym współpracowała w wydawaniu i współredagowała serię "Książki o książce" i "Encyklopedię wiedzy o książce". Razem z profesorem Januszem Tazbirem napisała syntetyczne opracowanie dziejów polskiej książki reformacyjnej "Le livre et la Reforme en Pologne".

Podsumowując dorobek prof. Alodii Kaweckiej-Gryczowej należy podkreślić jej warsztat naukowy, który doprowadziła do perfekcji. Język narracji, którym się posługiwała był niezwykle klarowny i cięty zarazem, przy czym nie pozwalała sobie na żadne interpretacyjne nieporozumienia. Warto też docenić szerokie spektrum zainteresowań badawczych pani profesor. Sama wielokrotnie podkreślała, że głównym przedmiotem jej pracy zawodowej i naukowej były stare druki. Ubolewała, że Polska szczyci się znakomitymi specjalistami z zakresu "rewaloryzacji" zabytków architektury, malarstwa, tkanin, tylko nie książki. "Rozczulamy się nad białymi krukami, ale czas, zatrucie środowiska, złe warunki przechowywania i nieumiejętność skutecznie z tych chwalebnych okazów naszej kultury wyrywają piórko po piórku, aż w końcu rzadkie ptaki zamieniają się w oskubane wróble". O wszechstronności swoich zainteresowań mówiła, że był to wynik dydaktycznych zabiegów jej bezpośrednich zwierzchników. W jednym z wywiadów zaś stwierdziła, że "kandydata na bibliotekarza naukowego najlepiej rzucić na głęboką wodę: utonie - wola Boska, a jeśli jakoś tam wygrzebie się na brzeg, to - zobaczymy, co będzie dalej". Zdaniem pani profesor idealny pracownik zbiorów specjalnych powinien mieć wszechstronne wykształcenie humanistyczne, z dobrą orientacją w zakresie epok starożytnych, ze znajomością łaciny oraz języków nowożytnych. Zaznaczała przy tym, że jest to próg wysoki, ale sama wielokrotnie spotykała szereg bibliotekarzy, którzy ten próg przekroczyli. Nigdy nie była zwolenniczką kształcenia kandydatów do pracy w zbiorach specjalnych wyłącznie na studiach bibliotekoznawczych. Uważała, że przygotowanie teoretyczne ma bardzo duże znaczenie, jednak prawdziwą znajomość metod pracy naukowej z dawną książką daje dopiero dłuższe z nią współżycie.

Pani Profesor współpracowała z Katedrą Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Łódzkiego pisząc biogramy do "Słownika pracowników książki polskiej". Jest autorką ponad dwudziestu notek biograficznych m.in. : Bolemowskiego Feliksa, Daniela z Łęczycy, Dietmara Wolfganga, Glicznera Jana, Schnellboltza Franciszka. Prace naukowe Alodii Kaweckiej-Gryczowej były wykorzystywane podczas zajęć dotyczących drukarzy dawnej Polski przez wieloletnią kierowniczkę Katedry BiINUŁ , prof. Hannę Tadeusiewicz. Również obecnie, na zajęciach pod nazwą: Historia kultury książki, dr Magdalena Kwiatkowska odwołuje się do prac Profesor Gryczowej - "Biblioteka ostatniego Jagiellona: pomnik kultury renesansowej" (1988) i "Z dziejów polskiej książki w okresie Renesansu: studia i materiały" (1975).

Za swoją działalność naukową Alodia Kawecka-Gryczowa otrzymała tytuł profesora nadzwyczajnego (1954). Odznaczono Ją Krzyżem Kawalerskim (1954) i Oficerskim (1984), Orderem Odrodzenia Polski i Odznaką Zasłużony Działacz Kultury (1965) oraz wyróżniono Nagrodą Ministerstwa Kultury i Sztuki I stopnia (1981). Tuż przed śmiercią otrzymała doktorat "honoris causa" Uniwersytetu Warszawskiego.

W zbiorach BUŁ znajduje się bardzo wiele pozycji z dorobku tej wybitnej badaczki, które mogą stanowić cenne źródło informacji dla osób zainteresowanych początkami drukarstwa w Polsce i historią książki.

Literatura:

Bibliografia prac Alodii Kaweckiej-Gryczowej (część II za lata 1968-1979), oprac. A. M. Wolińska, "Przegląd Biblioteczny", 1980, R. 48, z. 3, s. 233-238.
Bułhak H., Profesor Alodia Kawecka-Gryczowa (1903-1990): szkic do wizerunku, "Rocznik Biblioteki Narodowej", 1993, t. 29, s. 219-226.
Pirożyński J., Alodia Kawecka-Gryczowa (1903-1990), "Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej", 1992, R.XLII, nr 1/2, s. 7- 12.
Słownik pracowników książki Polskiej, Warszawa-Łódź, 1972.
Słownik pracowników książki Polskiej: Suplement, Warszawa-Łódź, 1986, s. 329.
Tadeusiewicz H., Kawecka-Gryczowa Alodia, [W:] Słownik pracowników książki Polskiej: Suplement II, Warszawa, 2000, s.76-77.
Współtwórcy polskiego bibliotekarstwa, "Przegląd Biblioteczny", 1980, R. 48, z. 3, s. 223-232.
Z badań nad dawną książką : studia ofiarowane profesor Alodii Kaweckiej-Gryczowej w 85-lecie urodzin. T.1, kom. red. P. Buchwald-Pelcowa, Warszawa, 1991.

(Monika Kawczyńska i Joanna Gawłowska)

Polecamy - wybrane nowości książkowe BUŁ

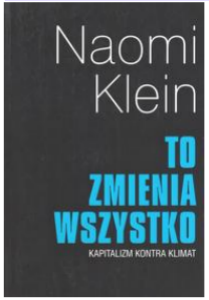

link do katalogu

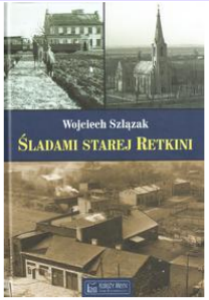

link do katalogu

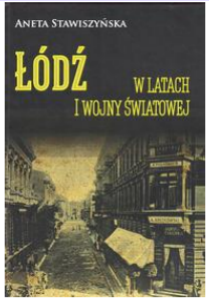

link do katalogu

link do katalogu

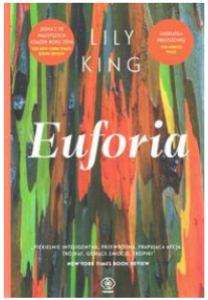

link do katalogu

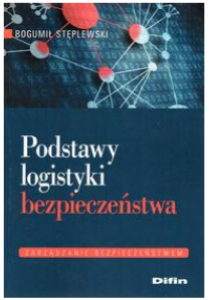

link do katalogu

link do katalogu

link do katalogu

Redakcja: Mariola Augustyniak, Piotr Puchowski. Siedziba redakcji: Biblioteka Uniwersytecka w Łodzi, ul. Matejki 32/38, 90-237 Łódź, tel.: 42 6356002. Wydawcą Biuletynu BiBUŁa jest Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego.
nr 6/2016 (105) napisz do biBUŁy